

Αθήνα, 2.8.2010

ΠΟΛ: 1118

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΩΝ & ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ
14^η Δ/ΝΣΗ ΦΠΑ
ΤΜΗΜΑ Β΄ «Παροχή Υπηρεσιών
& Ειδικά Καθεστώτα»

Ταχ. Δ/ση : Σίνα 2-4
Ταχ. Κώδικας: 106 72 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Α. Στάθη
Τηλέφωνο : 210- 3645832
Fax : 210- 3645413
e-mail : dfpa.b1@1992.syzefxis.gov.gr

ΠΡΟΣ: ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΠΙΝΑΚΑ
ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Θέμα: «Παροχή διευκρινίσεων για την επιβολή ΦΠΑ στις αμοιβές συμβολαιογράφων, δικαστικών επιμελητών, δικηγόρων, κλπ. που υπάγονται στο ΦΠΑ από 1.7.2010»

Σε συνέχεια της εγκυκλίου ΠΟΛ 1100/24.6.2010, με την οποία κοινοποιήθηκαν διατάξεις που αφορούν το ΦΠΑ του ν. 3842/2010 (ΦΕΚ 58/Α΄) «Αποκατάσταση φορολογικής δικαιοσύνης, αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και άλλες διατάξεις» και με σκοπό την ομοιόμορφη αντιμετώπιση θεμάτων που τέθηκαν γραπτά και προφορικά στην Υπηρεσία μας, παρέχουμε κατωτέρω συμπληρωματικές διευκρινίσεις.

Ι. Υπηρεσίες ελεύθερων επαγγελματιών που πραγματοποιήθηκαν προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., πριν την 1.7.2010.

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του τέταρτου εδαφίου της παραγράφου 3 του άρθρου 13 ΚΒΣ (Π.Δ. 186/92), όπως ισχύουν, οι ελεύθεροι επαγγελματίες που παρέχουν υπηρεσίες προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ., εκδίδουν τις αποδείξεις παροχής υπηρεσιών κατά το χρόνο είσπραξης της αμοιβής τους. Παράλληλα, σύμφωνα με τις διατάξεις της περίπτωσης α΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 16 του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 2859/2000), ο φόρος γίνεται απαιτητός κατά το χρόνο έκδοσης του τιμολογίου ή άλλου στοιχείου που επέχει θέση τιμολογίου.

2. Στην περίπτωση παροχής υπηρεσιών προς το Δημόσιο ή Ν.Π.Δ.Δ. από ελεύθερους επαγγελματίες (δικηγόροι, δικαστικοί επιμελητές, κλπ.), για την καταβολή της αμοιβής ακολουθείται συγκεκριμένη διαδικασία, η οποία προϋποθέτει κατάθεση δικαιολογητικών από τον ελεύθερο επαγγελματία για τις υπηρεσίες που έχει παράσχει, έλεγχο των δικαιολογητικών αυτών, έκδοση εκκαθάρισης-έγκρισης της δαπάνης, εντολή πληρωμής – η οποία πληρωμή σε ορισμένες περιπτώσεις πραγματοποιείται μετά από έκδοση σχετικού εντάλματος το οποίο εξοφλείται από Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.).

3. Με την ανωτέρω διαδικασία, έχουν ήδη εκδοθεί εντολές πληρωμής ή εκκαθαρίσεις-εγκρίσεις δαπάνης πριν την **1.7.2010**, για αμοιβές δικηγόρων, δικαστικών επιμελητών, κλπ., χωρίς να υπολογιστεί ο αναλογών ΦΠΑ, και λαμβάνοντας υπόψη τη δυσχέρεια επανέναρξης της ανωτέρω διαδικασίας προκειμένου να υπολογιστεί ο αναλογών ΦΠΑ, γίνεται δεκτό να μην αναζητείται ΦΠΑ για υπηρεσίες για τις οποίες η εντολή πληρωμής ή η εκκαθάριση-έγκριση δαπάνης έχει εκδοθεί μέχρι **30.6.2010**. Για τη διαπίστωση της εν λόγω ημερομηνίας, ο φορέας δαπάνης θα πρέπει να παρέχει θεωρημένο αντίγραφο της εντολής πληρωμής ή της εκκαθάρισης-έγκρισης, στο δικαιούχο πρόσωπο.

4. Επισημαίνεται ότι εντολές πληρωμής ή εκκαθαρίσεις-εγκρίσεις δαπάνης που εκδίδονται από **1.7.2010** και μετά θα πρέπει με ευθύνη του φορέα πληρωμής να περιλαμβάνουν και τον αναλογούντα ΦΠΑ, ανεξάρτητα εάν στα αρχικώς υποβληθέντα δικαιολογητικά από τους παρέχοντες την υπηρεσία δεν έχει υπολογιστεί.

5. Τα ανωτέρω ισχύουν και για αμοιβές δικαστικών επιμελητών, δικηγόρων, που περιλαμβάνονται σε πίνακα κατάταξης δανειστών που συντάσσεται κατόπιν πλειστηριασμού, στην περίπτωση που ο πίνακας αυτός συντάχθηκε και κοινοποιήθηκε μέχρι **30.6.10**.

II. Φορολογητέα αξία συμβολαιογράφων

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 19 του Κώδικα ΦΠΑ (ν. 2859/2000), στην παροχή υπηρεσιών ως φορολογητέα αξία λαμβάνεται η αντιπαροχή που έλαβε ή πρόκειται να λάβει για τις πράξεις αυτές αυτός που παρέχει τις υπηρεσίες του από το λήπτη ή τρίτο πρόσωπο, προσαυξημένη με οποιαδήποτε παροχή που συνδέεται άμεσα με αυτή.

2. Στις διατάξεις της παραγράφου 4, περίπτωση β) του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι στη φορολογητέα αξία περιλαμβάνονται οι κάθε είδους φόροι, τα δικαιώματα, οι εισφορές, τα τέλη υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων και τα τέλη χαρτοσήμου, με εξαίρεση το φόρο του παρόντος νόμου.

3. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παραγράφου 5, περίπτωση γ) του ως άνω άρθρου ορίζεται ότι στη φορολογητέα αξία δεν περιλαμβάνονται τα ποσά τα οποία λαμβάνει ο υποκείμενος στο φόρο από το λήπτη των υπηρεσιών για κάλυψη δαπανών που πραγματοποιεί στο όνομα και για λογαριασμό του λήπτη, εφόσον τα οικεία παραστατικά από τα οποία προκύπτει το πραγματικό ποσό των δαπανών έχουν εκδοθεί στο όνομα του λήπτη των υπηρεσιών.

4. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, στην περίπτωση των συμβολαιογράφων, η φορολογητέα αξία που υπάγεται στο ΦΠΑ είναι το συνολικό ποσό της αμοιβής-δικαιωμάτων (πάγιων και αναλογικών) που καταβάλλεται από το λήπτη στο συμβολαιογράφο και το οποίο αποτελεί την αντιπαροχή για την παροχή των υπηρεσιών τους. Δεν περιλαμβάνονται στη φορολογητέα αξία και δεν επιβαρύνονται με Φ.Π.Α. τα τέλη και δικαιώματα υπέρ του Δημοσίου ή τρίτων (τέλη χαρτοσήμου, δικαιώματα Ταμείου Νομικών, μεγαρόσημο), τα οποία, βάσει του νόμου, επιβαρύνουν τους αντισυμβαλλόμενους, ακόμη και στην περίπτωση που εισπράττονται από τους συμβολαιογράφους για να καταβληθούν για λογαριασμό των αντισυμβαλλομένων, με την προϋπόθεση ότι τα στοιχεία εκδίδονται στο όνομα του αντισυμβαλλομένου με το

συμβολαιογράφο προσώπου και ο συμβολαιογράφος εμφανίζει τα εν λόγω ποσά σε ιδιαίτερη στήλη ή σε ιδιαίτερο λογαριασμό «έξοδα για λογαριασμό τρίτων».

**Ο Γενικός Γραμματέας
Δημήτριος Γεωργακόπουλος**

**Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη της Γραμματείας**

www.sale.gr